

Ze Skořápky se v Bezručí vyklubala neformálně formální hra

Předloha od autora, který si rád hraje s formou a baví ho překračovat sexuální tabu. Režie Mířenka Čechová a Petr Boháč – představitelé experimentální scény a tanečního divadla. A jako výsledek této syntézy činoherní představení Skořápka v Divadle Petra Bezruče. Jak to všechno funguje dohromady?

Michal Kliment, alive.osu.cz, 10. října 2021



Základem této inscenace je hamletovské podobenství. Otec titulní postavy má být zavražděn svým bratrem Claudem, který navíc chodí za jeho ženou Trudy (u Shakespeara původně Claudius a Gertruda). Vtip je v tom, že ve Skořápce se onen „Hamlet“ ještě nenarodil a příběh vypráví z lůna své matky.

Jeho monology kombinují intelektuální rozjímání s břitkými poznámkami o vlastní rodině. Asi jako kdybyste zkřížili Shakespeara s Kdopak to mluví. Postřehy jsou to místy velmi vtipné, a to nejen díky přirozené inteligenci dítěte (z)děděné po otci, ale i kvůli vínu, které mu často přes placentu podává jeho matka. V jejím břiše tak zažije také první kocovinu nebo premiérové servírování analgetik ke snídani.

Matka v zelených šatičkách je vůbec velké číslo. Milenci odkývá plán na zabití manžela, aby pak spolu mohli prodat jeho dům a vydělat na tom velké peníze. Sama vraždu ještě urychlí, když oběti nabídne jeho oblíbené zelené smoothie (avšak s přísadou navíc v podobě jedu). Barevné propojení vražedkyně a vražedné zbraně zřejmě není náhodné – žádná jiná součást dekorace totiž zelenou neobsahuje.

Právě scéna má pro pojetí inscenace velký význam. Kulovité ohraničení pokoje obložené polštáři odkazuje ke skořápce. Ke skořápce, v níž spočívá nenarozené dítě (mimořádně ve skvělém podání Kateřiny Krejčí). A v níž ostatní postavy v přeneseném slova smyslu žijí.

Jak vyplývá z předešlých řádků, příběh u této inscenace není až tak podstatný. I kdybyste znali Hamleta pouze letmo z ojedinělého setkání během svaťáku před maturitou, stejně asi vytušíte, jak se Skořápka bude vyvíjet.

Její děj zaujme spíše originálním způsobem vyprávění, jinak je předvídatelný a banální stejně jako jednotlivé postavy s výjimkou té titulní. Tohle představení určuje forma, ne obsah. Právě z formy vyplývají narážky, metafory a symboly, které může divák odhalovat coby svou soukromou intelektuální hru.





Pokud jste viděli film Pokání s Keirou Knightley nebo dokonce znáte jiný autorův příběh Betonová zahrada, dosadíte si stěžejní prvky rukopisu britského spisovatele Iana McEwana, které se objeví i ve Skořápce. Vedle hry s formou je to hlavně posouvání hranic sexuality.

U Bezručů nedojde ani na incest sourozenců, ani na znásilnění nezletilé jako ve zmíněných dvou dílech. Ale i tak je to síla. Postupně se totiž staneme svědky psychických i fyzických otřesů dítěte při sexuálních orgiích Trudy a Clauda a pomyslným „vrcholem“ je pak znásilnění Trudy v poloze, která může být pro plod smrtelná.

Představení je velmi dobré pohybově, což se díky režisérům spojeným s tanečním divadlem dalo čekat. Nejsilnější část formální stránky ale netvoří nic z jeho vizuálních prvků. Opravdovou lahůdkou je totiž práce s hudbou a zvuky. Jako když slyšíme Trudin tep v jejích krizových momentech ušima dítěte. Nebo když každý další alkohol vpravený do matčina těla vyvolá zvukový efekt tekoucí kapaliny.

Propojení těchto dvou světů – toho uvnitř a toho venku – funguje v inscenaci výborně. Závěrečné skřípání během rozuzlení příběhu se sice pohybuje za hranici únosného hluku a způsobilo asi mnoha divákům nepříjemné pocity, ale na druhou stranu se z toho dá velmi názorně pochopit, jak se dítě cítí.

Tohle představení určitě není pro každého. Pokud máte rádi divadlo ve stylu Jana Mikuláška, kde forma vyčnívá nad obsahem, bude vás to bavit. Jestli chcete vidět něco trochu jiného, než co obvykle nabízejí ostravské divadelní scény, pak si zajděte na tenhle kus. A nevádí-li vám u divadla trochu přemýšlet, vidět něco neotřelého, lehce šokujícího, a přitom vtípného, taky nebudete ze Skořáčky zklamaní. Příběh si dost možná nezapamatujete, ale představení ano.